

ΛΑΝΙΤΕΙΟ ΛΥΚΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018
ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ Β΄ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 22/ 05/ 2018 ΔΙΑΡΚΕΙΑ: Δύο (2) ώρες και τριάντα (30) λεπτά

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ ΕΞΕΤΑΣΤΕΑΣ ΥΛΗΣ

1. Δημητρώκας Ι., Ιωάννου. Θ., Μπαρούτας, Κ., *Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου 565 – 1815*, ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, Αθήνα 2017
 2. Παντελίδου Αγγ., Χατζηκωστή Κ., *Ιστορία της Κύπρου, Βυζαντινή Περίοδος*, ΥΑΠ, Λευκωσία 1991
 3. Παντελίδου Αγγ., Χατζηκωστή Κ., Σαββίδου Χ., Κατσώνης Κ., *Ιστορία της Κύπρου, Μεσαιωνική – Νεότερη (1192 – 1974)*, ΥΑΠ, Λευκωσία 2006
-

ΜΕΡΟΣ Α΄: (Μονάδες 20)

A1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι ορθό ή λάθος, γράφοντας στα φύλλα απαντήσεων σας τη λέξη «ΟΡΘΟ» ή «ΛΑΘΟΣ» δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

α) Ο Ηράκλειος κήρυξε πόλεμο κατά των Περσών, οι οποίοι το 614 είχαν μεταφέρει τον Τίμιο Σταυρό από την Ιερουσαλήμ στην Κτησιφώντα.

ΟΡΘΟ Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ. 11-12

β) .Κατά την εντεκάμηνη πολιορκία της Αμμοχώστου από τους Τούρκους (1570-1571μ.Χ.) επικεφαλής της άμυνας της πόλης ήταν ο τοποτηρητής Νικόλαος Δάνδολος.

ΛΑΘΟΣ Ιστορία της Κύπρου, Μεσαιωνική – Νεότερη σελ. 70

γ). Η ήττα των Οθωμανών Τούρκων του Βαγιαζήτ από τους Μογγόλους του Ταμερλάνου στη μάχη της Άγκυρας, το 1402 μ.Χ., επέσπευσε τις προετοιμασίες των Τούρκων για την πολιορκία της Κωνσταντινούπολης.

ΛΑΘΟΣ Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ. 87

δ). Ο Φερδινάνδος Μαγγελάνος, ταξιδεύοντας δυτικά και παρακάμπτοντας τη Νότια Αμερική, απέδειξε πως η γη είναι σφαιρική.

ΟΡΘΟ Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ. 125

ε. Οι Ασσίζες της Χαμηλής Αυλής ήταν γραμμένες στη γαλλική γλώσσα.

ΛΑΘΟΣ Ιστορία της Κύπρου, Μεσαιωνική – Νεότερη σελ. 31

(5x2μον.=10)

A2. Καθένα από τα στοιχεία της ΣΤΗΛΗΣ Β΄ αντιστοιχεί σε ένα από τα ονόματα της ΣΤΗΛΗΣ Α΄. Να γράψετε στα φύλλα απαντήσεών σας τους αριθμούς της ΣΤΗΛΗΣ Α΄ και δίπλα από τον κάθε ένα το γράμμα της ΣΤΗΛΗΣ Β΄ που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στην ΣΤΗΛΗ Β΄ υπάρχουν **ΔΥΟ (2)** επιπλέον στοιχεία.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Ρωμανός Δ΄ Διογένης	ζ) Μάχη στο Ματζικέρτ Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου κόσμου, σελ.52
2. Ρήγας Φεραίος	στ). Τύπωσε τη Μεγάλη Χάρτα της Ελλάδος Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ 165
3 Αλέξιος Ε΄ Δούκας Μούρτσουφλος	α) Κατέλαβε πραξικοπηματικά το θρόνο της Αυτοκρατορίας με τη βοήθεια των Σταυροφόρων Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ.68
4.Συμεών	ε) Απέβλεπε στη δημιουργία μιας Βουλγαροβυζαντινής Αυτοκρατορίας με αυτοκράτορα τον ίδιο. Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ.43
5. Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος	γ) Αποδέκτηκε την εκκλησιαστική Ένωση με τη Ρώμη Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ.76
Στοιχεία που περισεύουν	β). Μάχη στο Μυριοκέφαλο δ) Υποστήριξε τη μέση οδό και τη μετακένωση.

(5x2μον.=10)

ΜΕΡΟΣ Β΄:

(ΜΟΝΑΔΕΣ 45

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα (περίπου 50 λέξεις για το καθένα) για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

(15 μοναδες)

- **Αλληλέγγυον** (τι ήταν και τι όριζε, αυτοκρατορική δυναστεία και αναγκαιότητα επιβολής, δύο συνέπειες)

Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ. 37	
Νόμος /δημοσιονομικό μέτρο (1) Υποχρέωνε τους εύπορους γείτονες να καταβάλλουν τους φόρους των φτωχών αγροτών της κοινότητας, (1) Μακεδονική δυναστεία, αγώνας κατά των δυνατών (1) Η αλληλεγγύη στραφηκε εναντίον τους: όσοι δεν μπορούσαν να πληρώσουν τους φόρους τρέπονταν σε φυγή και εγκατέλειπαν τη γη τους στους εύπορους/δυνατούς ή γίνονταν πάροικοι.(1) Εκκλείπουν οι μικροϊδιοκτήτες, έτσι το κράτος χάνει φόρους και στρατιωτικές υπηρεσίες. (1)	5μον.

- **Καθολικός άνθρωπος–homo universalis** (ορισμός,χαρακτηριστικά)

Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ.115-117

<i>Ο πολύπλευρα αναπτυγμένος άνθρωπος, ιδανικό της Αναγέννησης (1)</i> <i>Απελευθερωμένος από τη μονομέρεια της θρησκευτικής μεσαιωνικής σκέψης (1)</i> <i>Θρησκευόμενος αλλά τοποθετεί τον άνθρωπο στο κέντρο του κόσμου (1)</i> <i>Φιλελεύθερο, δημιουργικό και ερευνητικό πνεύμα (1)</i> <i>Εμπνέεται από τον αρχαίο κόσμο αλλά στοχεύει στο μέλλον (1)</i> <i>Δημιουργός του ανθρώπινου πολιτισμού και υπεύθυνος για τη μοίρα του(1)</i> <i>Πιστεύει στις σωματικές και πνευματικές δυνάμεις του ανθρώπου (1)</i>	<i>Οποιαδήποτε 5 σημείαχ 1μον = 5</i>
--	--

- **Χρυσόβουλλο του 1082** (τι ήταν, Αυτοκράτορας, σε ποιους παραχωρήθηκε, τι προέβλεπε, δύο συνέπειες)

<i>Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ.57-58</i>	
<i>Επίσημο αυτοκρατορικό έγγραφο με ιδιόχειρη υπογραφή του αυτοκράτορα και σφραγισμένο με την χρυσή αυτοκρατορική βούλλα. (0,5)</i> <i>Αυτό του 1082 αφορά εμπορικά προνόμια (0,5) που παραχώρησε ο Αλέξιος Α΄(0,5) στους Βενετούς(0,5) και τους έδινε το δικαίωμα να εμπορεύονται ελεύθερα στην Αυτοκρατορία και να χρησιμοποιούν καταστήματα και αποβάθρες στο λιμάνι της Κωνσταντινούπολης χωρίς να πληρώνουν δασμούς (1). Έθεσε τα θεμέλια του αποικιακού κράτους των Βενετών στην Ανατολή.....(1) και έπληξε σοβαρά το εμπορικό σύστημα της Αυτοκρατορίας..... (1)</i>	<i>5μον.</i>

B2. Σε κείμενο σας150-180 λέξεων, να εξηγήσετε τι ήταν τα θέματα, ποια ανάγκη οδήγησε στη δημιουργία τους κατά τον 7^ο αι. Χ., καθώς και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους. Να αξιολογήσετε τη σημασία του θεσμού για την Αυτοκρατορία με αναφορά σε τρεις συνέπειες του.Στο κείμενό σας να εντάσσονται λειτουργικά οι όροι: **(15 μονάδες.)**

στρατηγός	στρατιωτόπια	στρατιώτης - αγρότης
-----------	--------------	----------------------

<i>Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ.12-13</i>	
<i>Ορισμός (2)</i> <i>Ανάγκη δημιουργίας (2)</i> <i>Τρόπος οργάνωσης: στρατηγός(2),</i> <i>Στρατιωτόπια (2) ,</i> <i>στρατιώτης – αγρότης (2)</i> <i>Αξιολόγηση: Σπουδαίας σημασίας για το αμυντικό σύστημα κ την κοινωνική οργάνωση του Βυζαντίου (2),</i> <i>Συνέπειες:</i> <i>εξέλιπαν οι μισθοφόροι, (1)</i> <i>στρατιώτες αγρότες αγωνίζονταν με αυταπάρνηση (1)</i> <i>οι ελεύθεροι αγρότες έγιναν η δυναμικότερη κοινωνική τάξη (1)</i>	<i>15 μον.</i>

Σε κείμενο σας 180-200 περίπου λέξεων, να τεκμηριώσετε την πιο πάνω άποψη, περιγράφοντας την κατάσταση της Ορθόδοξης Εκκλησίας κατά τη διάρκεια της Φραγκοκρατίας. Στην απάντησή σας να συμπεριλάβετε και συγκεκριμένα παραδείγματα.

Ιστορία της Κύπρου, Μεσαιωνική – Νεότερη σελ.18-28 Αναμένεται στην περιγραφή να γίνεται αναφορά στα πιο κάτω σημεία: - Εγκαθίδρυση λατινικής εκκλησίας -φανατισμός λατινικού κλήρου, -παραχώρηση μεγάλου μέρους των κτημάτων της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη Λατινική -Σύνοδος Λεμεσού: (κατάργηση Αυτοκεφάλου, υποδούλωση κυπριακής εκκλησίας στη λατινική, αφαίρεση του φόρου της δεκάτης και παραχώρηση του στους Λατίνους , περιορισμός στις κινήσεις των ορθόδοξων κληρικών, όρκος πίστης και υποταγής στους Λατίνους Επισκόπους, άδεια φεουδάρχη για χειροτονία ορθόδοξου κληρικού) -Σύνοδος Αμμοχώστου: επικύρωση Συνόδου Λεμεσού και περιορισμός Ορθοδόξων Επισκοπών σε 4	6 σημεία x 1μονάδα = 6
-Άρνηση ορθοδόξων να υποταχθούν,διωγμοί, εξορίες, μαρτύριο 13 μοναχών της Καντάρας , κήκαν ζωντανοί με έγκριση του Πάπα, μετά από τρία χρόνια φυλάκη και βασανιστήρια.	3 μονάδες
-«Βούλλα ή Διάταξις Κυπρία» = ο καταστατικός χάρτης της Ορθόδοξης Εκκλησίας κατά τη Φραγκοκρατία, ενίσχυε κι επικύρωνε την υποτέλεια της Ορθόδοξης Εκκλησίας . (μια παραχώρηση: να ασκούν οι Ορθ. Επίσκοποι τα καθήκοντα τους χωρίς επέμβαση των Λατίνων)	3μονάδες
«Ελένη Παλαιολογίνα», σταμάτησε τις διώξεις, ανακάλεσε τη Βούλλα κι ενίσχυσε τους Έλληνες και την Ορθοδοξία.	3μονάδες

(ΜΟΝΑΔΕΣ 35)

1. Ορθή είναι κάθε απάντηση που τεκμηριώνεται επαρκώς με βάση στοιχεία από τις πηγές που παρατίθενται, καθώς και άλλα ιστορικά γεγονότα/στοιχεία.
2. Η αντιγραφή αυτούσιων χωρίων από τις πηγές, χωρίς περαιτέρω επεξεργασία τους, αξιολογείται με μηδέν μονάδες.

«Το 488 ο Ζήνων παραχώρησε στην Κύπρο το περίφημο αυτοκέφαλό της. Αυτό ήταν το τέλος ενός μακρού αγώνα για την απελευθέρωση της νήσου από την κυριαρχία του Πατριαρχείου Αντιοχείας. [...] Μιλώντας με όρους εξωτερικής πολιτικής, επιτράπηκε στην Κύπρο να απαγκιστρωθεί από την πολιτική σφαίρα της Συρίας, όπου οι Μονοφυσίτες κέρδιζαν συνεχώς ανησυχητική δύναμη. Το αυτοκέφαλο της Κύπρου ήταν ένα μέρος μιας προμελετημένης αναδιάρθρωσης της ισορροπίας

ισχύος του βυζαντινού κράτους. Αυτό ήταν απαραίτητο, ακριβώς επειδή η οικονομική και γεωγραφική θέση του νησιού μπορούσαν να επηρεάσουν κάθε ισορροπία. Οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί της Κύπρου είχαν τους δικούς τους λόγους για απόσχιση, αλλά δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε ότι και ο Ζήνων είχε τους δικούς του. Ο επαναπροσδιορισμός της Κύπρου στη διεθνή σκηνή της Ανατολικής Μεσογείου στα τέλη του 5^{ου} αι. οδήγησε σε ένα μεγαλύτερο βήμα, πολύ πιο πέρα, τον επόμενο αιώνα χάρη στον Ιουστινιανό. Όπως προαναφέρθηκε, ο Ιουστινιανός άλλαξε τη διοικητική θέση του νησιού απομακρύνοντάς το από την Αντιόχεια, όσον αφορά τα κοσμικά θέματα, ακριβώς όπως ο Ζήνων είχε κάνει όσον αφορά τα εκκλησιαστικά. Η Κύπρος δεν υπαγόταν πλέον στον κόμη της Ανατολής [...] Αυτό άλλαξε εκ θεμελίων τον προσανατολισμό της Κύπρου από την Ανατολή στη Δύση. Η νέα μεγάλη περιφέρεια περιελάμβανε τη διαδρομή που οδηγούσε προς την Κωνσταντινούπολη και την Ευρώπη. Προσέφερε τη δυνατότητα άμεσης σύνδεσης με την Αίγυπτο και την Αλεξάνδρεια, από όπου τα πλοία μπορούσαν να πλεύσουν πρώτα προς την Κύπρο και έπειτα να προχωρήσουν προς τα πάνω κατά μήκος των μικρασιατικών παραλίων με προορισμό την πρωτεύουσα ή τις επαρχίες του Δούναβη [...] Αυτό που πραγματικά ενδιέφερε το Βυζαντινό Κράτος ήταν η αποδυνάμωση της μονοφυσικής Ανατολής με τη διασφάλιση μιας σημαντικής οικονομικής ζώνης, τόσο από την άποψη της πλουτοπαραγωγικής ικανότητας, όσο και από την άποψη των διαδρομών που οδηγούσαν στην Κωνσταντινούπολη.»

G. W. Bowersock,
The International Role of Late Antique Cyprus,
 The Bank of Cyprus Cultural Foundation, Nicosia 2000, σελ. 17-19

Γ1α. Να αναφέρετε ποιες ήταν οι αξιώσεις του Πατριαρχείου Αντιοχείας σε σχέση με την Εκκλησία της Κύπρου. Με ποιο πρόσχημα τις προέβαλλε; (2 μονάδες)

Ιστορία της Κύπρου, Βυζαντινή Περίοδος σσ.7-10 και πηγή	
Κατάργηση αυτοκεφάλου – υποταγή της Εκκλησίας της Κύπρου στο Πατριαρχείο Αντιοχείας – ο Πατριάρχης Αντιοχείας να χειροτονεί τους Κύπριους επισκόπους	1μ
Πρόσχημα: η Κύπρος βρισκόταν υπό την πολιτική διοίκηση του Κόμη της Αντιόχειας, δηλ. όπως ο διοικητής της Κύπρου διοριζόταν από τον Κόμη Αντιοχείας έτσι και ο Αρχιεπίσκοπος έπρεπε να χειροτονείται από τον Πατριάρχη Αντοχείας.	1μ

Γ1β. Να αναφέρετε τρεις(3) λόγους για τους οποίους, σύμφωνα με τον G.W. Bowersock, η Κωνσταντινούπολη υποστήριξε πρόθυμα την εκκλησιαστική ανεξάρτηση της Κύπρου από το Πατριαρχείο της Αντιόχειας. (3 μονάδες)

Απάντηση από την πηγή	
Περιορισμός αίρεσης μονοφυσιτών και επεκτατικής πολιτικής Αντιοχέων(1) Το Αυτοκέφαλο της Κύπρου πρόσφερε μια ισορροπία ισχύος στο Βυζάντιο (1) Σημαντική η Κύπρος στη διεθνή σκηνή της Ανατολικής Μεσογείου γι αυτό Ο Αυτοκρ Ζήνωνας ήθελε να την απαγκιστρώσει από την πολιτική σφαίρα της Συρίας(1) Αλλαγή προσανατολισμού της Κύπρου στη Δύση(1) Με την Κύπρο το βυζάντιο διασφάλιζε μια σημαντική οικονομική ζώνη και από άποψη πλουτοπαραγωγικής ικανότητας και από άποψη διαδρομών που οδηγούσαν στην Κωνσταντινούπολη(1)	Οποιαδήποτε 3 χ 1μ = 3.

Γ1γ. Ο αυτοκράτορας Ζήνων, εκτός από το αυτοκέφαλο, παραχώρησε στον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου μια σειρά αυτοκρατορικών προνομίων. Να αναφέρετε ποια ήταν αυτά, και να εξηγήσετε ποια ήταν η σημασία τους. **(5 μονάδες)**

Ιστορία της Κύπρου, Βυζαντινή Περίοδος σελ.9 και πηγή	
Αναφορά στα τρία προνόμια και επεξήγηση (3)	3
Σημασία: Προσανατολισμός Κύπρου στη Δύση, απαγκίστρωση από πολιτική σφαίρα Συρίας (1) Κύρος και αίγλη στον Αρχιεπίσκοπο και στην Εκκλησία της Κύπρου (1) Ρόλος εθνάρχη στον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου (1) Παράλληλη ιστορική πορεία της Κύπρου με τον ορθόδοξο ελληνισμό.(1)	Οποιαδήποτε δύο 2 Χ 1μ = 2

Γ2.

«...(Η Εικονομαχία) εξέφραζε κυρίως τα συμφέροντα των λαϊκών μαζών των ανατολικών περιοχών της αυτοκρατορίας, αποσκοπούσε κυρίως να απαλλάξει τη χώρα από την ακαμψία στην οποία την οδηγούσε η προσήλωση στις ελληνορωμαϊκές παραδόσεις και αξίες δίνοντάς της δομές κοινωνικές και πολιτικές προσαρμοσμένες στις ανάγκες των περιοχών της Ανατολής, από τους οποίους προέρχονταν οι στρατιωτικές δυνάμεις της αυτοκρατορίας»

Ελένη Αρβελέρ, « Ελληνισμός και Βυζάντιο»,
στο: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, τ. Ζ', Αθήνα, 1978.

«...η ιδεολογία της Εικονομαχίας εξάλλου ερχόταν σε βαθιά αντίθεση με την ελληνορωμαϊκή θεολογία: Παρεκκλίνοντας προς τη θρησκευτική νοοτροπία της Ανατολής, οι οπαδοί της Εικονομαχίας εξύψωσαν την πνευματική διάσταση της θεότητας θεωρώντας την ως ακατάληπτη, άγνωστη. Ως τέτοια βεβαίως ήταν αδύνατο να απεικονιστεί σε μια υλική εικόνα. Η ελληνοχριστιανική θεολογία αντίθετα, πιστεύει σε ένα Θεό που υπήρξε συγχρόνως και Άνθρωπος. Όπως υποστηρίζει ο P. Lemerle «το βασικό δόγμα αυτής της θρησκείας της σωτηρίας και της λύτρωσης είναι το δόγμα της ενσάρκωσης». Όλη η θεολογία της Εικόνας στρέφεται γύρω από την πληρότητα της ανθρώπινης φύσης, η οποία στο πρόσωπο του Χριστού ενώνεται [...]. Σύμφωνα με αυτή τη θεώρηση δεν ήταν δυνατόν να καταδικαστεί η Ύλη, εφόσον στο πρόσωπο του Χριστού η θεία φύση συγχωνεύεται πλήρως με την υλική ανθρώπινη υπόσταση.»

Ευρύκλεια Κολέζα. *Ελληνες Ρωμιοί ή Γραικοί*, Αθήνα 2006, σελ. 42

Γ2α. Ποια ήταν η ιδεολογική βάση στην οποία στηρίχτηκε το κίνημα της Εικονομαχίας και ποια πολιτική αναγκαιότητα το επέβαλε.; **(4 μονάδες)**

Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ 19 – 21 και πηγές	
Ανεικονικές αντιλήψεις, η απεικόνιση του θείου με ανθρώπινη μορφή δεν συμβιβάζεται με το χαρακτήρα του Χριστιανισμού ως καθαρά πνευματικής θρησκείας (2)	4 μον
Εξωτερικοί κίνδυνοι – επιδρομές και λεηλασίες (Άραβες, Σλάβοι και Βούλγαροι), στήριξη της σωτηρίας της Αυτοκρατορίας στους πληθυσμούς της Μ. Ασίας που απέρριπταν την αναπαράσταση του θείου (2)	

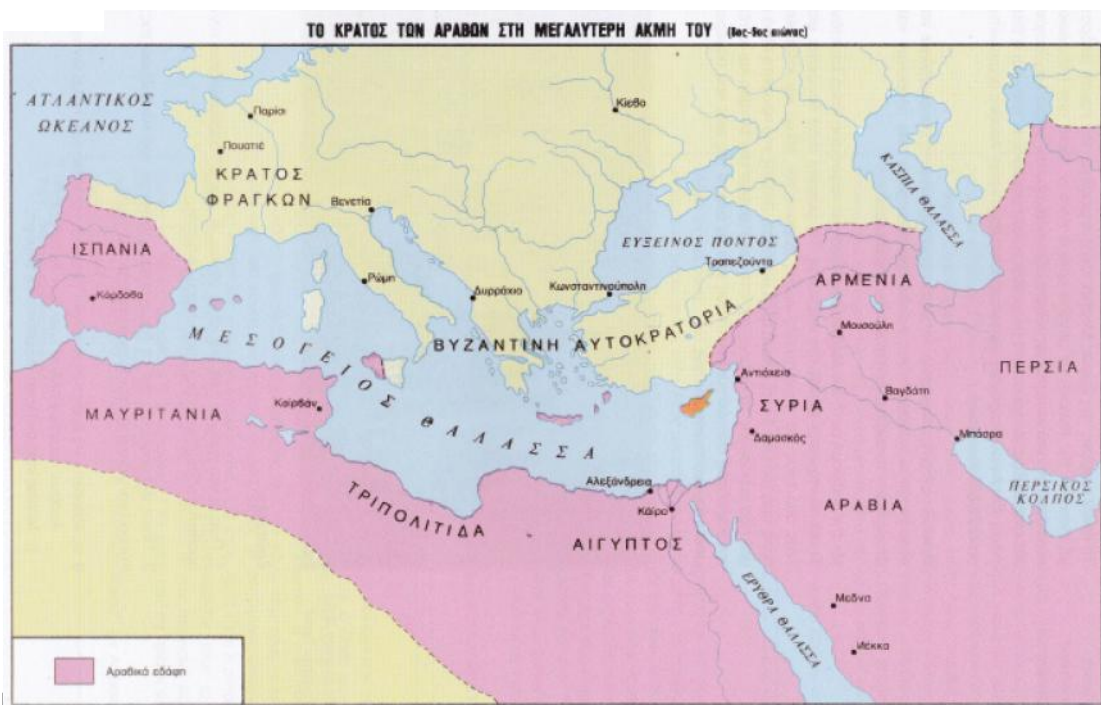
Γ2β. Πώς έληξε το κίνημα της Εικονομαχίας; Να αναφέρετε τους πρωταγωνιστές της κατάληξης αυτής, καθώς και τις ενέργειές τους. **(6 μονάδες)**

Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σσ. 21-23	
Απόφαση αποκατάστασης των εικόνων (2) Θεοδώρα μητέρα αυτοκράτορα Μιχαήλ Γ', συνεργάτες Βάρδας και Θεόκτιστος (2) Σύνοδος Κωνσταντινούπολης 843μ.Χ (2).	6 μον

Γ3.

«Οι Άραβες, πάντως, πριν από το τέλος του έβδομου αιώνα θα δημιουργήσουν το χαλιφάτο τους πάνω στο ίδιο το βυζαντινό έδαφος, στη Δαμασκό, θα επωφεληθούν από την υποστήριξη των βυζαντινών πληθυσμών της Συρίας για να κατασκευάσουν στόλο και θα επιχειρήσουν τακτικές επιδρομές και λεηλασίες στο βυζαντινό έδαφος. [...] Η βυζαντινή αντίδραση θα εκφραστεί στο όνομα μιας νέας ιδεολογίας, που η εμφάνιση και η εφαρμογή της σημειώνουν μια αποφασιστική καμπή στην ιστορία της Αυτοκρατορίας. Δεν θα μπορέσουμε να καταλάβουμε το νόημα ούτε να υπολογίσουμε τη σπουδαιότητά της, αν δεν λάβουμε υπόψη τους λόγους που εξηγούν την εκπληκτική επιτυχία των Αράβων: την παρόρμηση που έδωσε στους πολεμιστές του Ισλάμ η ιδέα του ιερού πολέμου, την εξάντληση του ρωμαϊκού κόσμου από τους διαρκείς πολέμους και, ιδίως και προπαντός, τη συνεργασία των ανατολικών πληθυσμών με τον εξωτερικό εχθρό. Οι εθνικές παραδόσεις και οι θρησκευτικές τους τάσεις τους διαφοροποιούσαν από τον ελληνορωμαϊκό κόσμο που κυβερνούσε την Κωνσταντινούπολη και έδινε στην αυτοκρατορική πολιτική έναν προσανατολισμό ανάλογο με τα δικά του συμφέροντα. Αυτά τα γεγονότα εξηγούν και δικαιολογούν σ' έναν ορισμένο βαθμό την απώλεια των ανατολικών επαρχιών της Αυτοκρατορίας, μόνιμη εστία των θρησκευτικών ερίδων, που είχαν συγκλονίσει το Βυζάντιο [...]»

Ελένη Γλύκατζη – Αρβελέρ, Η πολιτική ιδεολογία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, Εκδόσεις Ψυχογιός, σελ. 33-34

Γ3α. Να εντοπίσετε στην πιο πάνω πηγή (Ελένη Γλύκατζη Αρβελέρ, η πολιτική ιδεολογία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας) και να εξηγήσετε **τρία (3)** αίτια της ταχύτατης επέκτασης των Αράβων. **(4.5 μοναδες)**

Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ.15 - 16 και πηγή	
Ιερός πόλεμος..... (1,5) Εξάντληση ρωμαϊκού (βυζαντινού) κόσμου και Περσών από τους μακροχρόνιους μεταξύ τους αγώνες.....(1,5) Συνεργασία των πληθυσμών των ανατολικών επαρχιών της Αυτοκρατορίας με τους Άραβες λόγω της διαφοροποίησης στις εθνικές παραδόσεις και στις θρησκευτικές τάσεις.....(1,5)	4,5 μον

Γ3β. Με βάση την πηγή και τις ευρύτερες ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε και να αξιολογήσετε τρεις (3) από τις συνέπειες που είχαν οι αραβικές κατακτήσεις για τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία.
(4,5 μονάδες)

Ιστορία της Κύπρου, Βυζαντινή Περίοδος σελ.26-37	
Ιστορία του Μεσαιωνικού και του Νεότερου Κόσμου σελ. 16 - 17	
Τρεις από τις πιο κάτω συνέπειες: Τερματισμός βυζαντινής κυριαρχίας στη Μεσόγειο , εμφάνιση νέου κόσμου– επεξήγηση(1) Συγκυριαρχία Βυζαντινών με Άραβες στη Μεσόγειο και στην Κύπρο – επεξήγηση (1) Πλήγμα θαλάσσιου και χερσαίου εμπορίου, οικονομική κρίση /φεουδαρχική κοινωνία και οικονομία...(1) Περιορισμός αγροτικών δραστηριοτήτων.....(1)	3x1μον.=3
Αξιολόγηση : σοβαρές συνέπειες για την τύχη της Αυτοκρατορίας αλλά και για το ιστορικό γίνεσθαι αφού άλλαξαν το ρουν της ιστορίας και τη μορφή(πολιτική, πολιτισμική, θρησκευτική, οικονομική, κοινωνική) του τότε γνωστού κόσμου.....(1,5)	1,5 μον

Γ3γ.Αφού παρατηρήσετε προσεκτικά τον πιο πάνω χάρτη και αξιοποιώντας τις ευρύτερες ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε και να σχολιάσετε την κατάσταση στην Κύπρο την περίοδο από τον 7^ο μέχρι τον 10^ο αιώνα μ.Χ.
(6 μονάδες)

Απάντηση από το χάρτη και από Ιστορία της Κύπρου, Βυζαντινή Περίοδος σσ. 26-37	
Σύντομη επισκόπηση των αραβικών επιδρομών στην Κύπρο: (Μωαβία, Ουαλίντ Β΄, Αρούν Αλ Ρασίντ, Δαμιανός).....(1) Αιχμαλωσίες, λεηλασίες, καταστροφές....(1) Μετοικεσία στην Αρτάκη- επεξήγηση ...(1) Καθεστώς συγκυριαρχίας/ουδετερότητας, παραβιάσεις, συνέπειες...(1) + (1) για σχολιασμό/τεκμηρίωση από χάρτη Τερματισμός /απελευθέρωση από στρατηγό Νικήτα Χαλκούτση επί Αυτοκράτορα Νικηφόρου Φωκά....(1)	6 μον

Άντρη Μελκή

Νίκη Γεωργίου

Γιώργος Ιωσηφίδης

Μαρία Τιμοθέου